Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 16.04.1970, sp. zn. Tzv 5/70, ECLI:CZ:NS:1970:TZV.5.1970.1

Číslo: 40/1970

Právní věta: Z podnětu odvolání prokurátora proti výroku o náhradě škody je odvolací soud povinen podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumat zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž může prokurátor podat odvolání, tedy i výroku o vině a trestu. Odvolání podané prokurátorem proto, že soud prvního stupně neuložil obviněnému povinnost nahradit škodu, ačkoliv potřebné podklady pro takové rozhodnutí byly splněny, je odvoláním podaným v neprospěch obviněného. Takovým odvoláním se totiž odvolatel domáhá změny napadeného rozsudku, která by znamenala zhoršení postavení obviněného.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 16.04.1970

Spisová značka: Tzv 5/70

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Odvolání

Předpisy: 141/1961 Sb. § 146 odst. 1 písm. a
§ 247
§ 254 odst. 1
§ 259 odst. 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 40/1970 sb. rozh.

Z podnětu odvolání prokurátora proti výroku o náhradě škody je odvolací soud povinen podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumat zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž může prokurátor podat odvolání, tedy i výroku o vině a trestu.

Odvolání podané prokurátorem proto, že soud prvního stupně neuložil obviněnému povinnost nahradit škodu, ačkoliv potřebné podklady pro takové rozhodnutí byly splněny, je odvoláním podaným v neprospěch obviněného. Takovým odvoláním se totiž odvolatel domáhá změny napadeného rozsudku, která by znamenala zhoršení postavení obviněného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. dubna 1970, sp. zn. Tzv 5/70).

Usnesením sp. zn. To 22/69 ze dne 20. února 1969 vyšší vojenský soud, jako soud odvolací, zrušil na podkladě odvolání vojenského obvodového prokurátora z důvodu § 258 odst. 1 písm. a), f) odst. 2 tr. ř. v celém rozsahu rozsudek vojenského obvodového soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, 3 tr. zák. a odsouzen podle § 221 odst. 3 tr. zák. k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 14 měsíců. Vyšší vojenský soud zároveň rozhodl, že věc se podle § 260 tr. ř. vrací prokurátorovi k došetření.

Ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem Nejvyšší soud vyslovil, že výše citovaným usnesením odvolacího soudu byl v prospěch obviněného porušen zákon.

Z odůvodnění:

Své rozhodnutí odůvodnil vyšší vojenský soud tím, že v řízení proti obviněnému došlo k porušení ustanovení § 28 tr. ř., neboť v tomto řízení nedošlo k přibrání tlumočníka, ač obviněný z větší části obsahu jednání nerozuměl a nebyl schopen se plnohodnotně vyjadřovat v řeči, v níž bylo řízení vedeno. Dalším důvodem, který vedl vyšší vojenský soud ke zrušení odvoláním napadeného rozsudku, bylo nesprávné rozhodnutí o uplatněném nároku poškozeného na náhradu škody (§ 258 odst. 1 písm. f) tr. ř.).

Při plnění své přezkumné povinnosti podle § 254 odst. 1 tr. ř. vyšší vojenský soud došel k závěru, že uložení podmíněného trestu nebylo vzhledem k závažnosti případu správné, že však toto pochybení nebude možno v případném novém řízení u soudu prvního stupně za stejné důkazní situace napravit, neboť uložení přísnějšího trestu brání ustanovení § 264 odst. 2 tr. ř. s ohledem na to, že odvolání prokurátora směřovalo toliko proti výroku o náhradě škody a nikoli též proti výroku o trestu, takže vlastně nebylo podáno v neprospěch obviněného. Podle názoru vyššího vojenského soudu na tomto závěru nemůže nic změnit ani dodatečné prohlášení vyššího vojenského prokurátora o rozšíření odvolání i na výrok o trestu, neboť prý toto prohlášení bylo učiněno již po uplynutí lhůty uvedené v § 248 tr. ř.

Tímto právním názorem se řídil vojenský obvodový soud, když po podání nové obžaloby svým rozsudkem sp. zn. 2 T 57/69 ze dne 14. května 1969 rozhodl o otázce trestu stejně, jako v prvním rozsudku ze dne 29. ledna 1969, byť tentokrát bylo při povolení podmíněného odkladu výkonu trestu přihlédnuto k záruce ZO SVM v. ú. 6001 Brno.

Rozsudek vojenského obvodového soudu ze dne 14. května 1969 nabyl právní moci dne 29. května 1969.

Generální prokurátor ve své stížnosti pro porušení zákona podané již po uplynutí lhůty uvedené v § 272 tr. ř. napadl pouze usnesení vyššího vojenského soudu sp. zn. To 22/69 ze dne 20. února 1969, a to v té jeho části, v níž tento soud vyslovil právní názor o nepřípustnosti uložení přísnějšího trestu v novém řízení s poukazem na ustanovení § 259 odst. 4 a § 264 odst. 2 tr. ř. Podle mínění generálního prokurátora je tento názor nesprávný, neboť je v rozporu s ustanovením § 259 odst. 4 tr. ř., podle něhož odvolací soud může uložit přísnější trest, bylo-li odvolání podáno prokurátorem v neprospěch obviněného. Odvolací soud je totiž povinen podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumat zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání, a to bez ohledu na to, která část rozsudku byla odvoláním prokurátora napadena. Rozhodujícím je, že odvolání v tomto případě bylo podáno v neprospěch obviněného a že zákonným právem prokurátora je napadat odvoláním všechny výroky rozsudku. Kdyby odvolací soud neměl možnost za daného stavu přezkoumat rozsudek ve všech jeho výrocích, pak by tím prokurátor byl omezen ve svých právech tou měrou jako poškozený. Proto generální prokurátor má zato, že rozhodnutí vyššího vojenského soudu je nezákonné a že jím byl porušen zákon v ustanovení § 259 odst. 4 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. napadené usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo a došel k závěru, že stížnost generálního prokurátora pro porušení zákona je důvodná.

Podstata pochybení vyššího vojenského soudu spočívá v nesprávné aplikaci ustanovení § 259 odst. 4 tr. ř. na daný případ. Podle tohoto ustanovení odvolací soud může uložit obžalovanému přísnější trest, než jaký mu uložil soud prvního stupně, jestliže se opírá o odvolání prokurátora, jež bylo podáno v neprospěch obžalovaného. Citované ustanovení předpokládá ovšem splnění dvou podmínek: včas podané odvolání prokurátora a splnění požadavku, aby odvolání bylo podáno v neprospěch obviněného. V daném případě bylo odvolání podáno prokurátorem včas. Splněním této podmínky vznikla pro soud druhého stupně povinnost přezkoumat ve smyslu § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které napadenému rozsudku předcházelo. Přitom nebylo rozhodující, který výrok rozsudku prokurátor odvoláním napadl, neboť podle § 246 odst. 1 písm. a) tr. ř. prokurátor může rozsudek napadnout odvoláním pro nesprávnost kteréhokoli výroku. Byť tedy prokurátor v daném případě napadl rozsudek jen proto, že nebylo rozhodnuto o náhradě škody, bylo stejně povinností soudu druhého stupně přezkoumat celý rozsudek, včetně výroku o trestu, bez ohledu na to, zda bylo či nebylo později odvolání „rozšířeno“ i na výrok o trestu. Nejde totiž o rozšíření odvolání v pravém slova smyslu, nýbrž o doplnění jeho odůvodnění, které může prokurátor učinit kdykoli před rozhodnutím soudu druhého stupně, aniž by byl omezen lhůtou uvedenou v § 248 tr. ř. Na tomto oprávnění by nemohla nic změnit ani ta okolnost, že prokurátor jen zčásti splnil svou povinnost uloženou mu v § 249 odst. 1 tr. ř., nebo podané odvolání neodůvodnil ve lhůtě stanovené v § 248 tr. ř. vůbec. Z tohoto hlediska je nesprávné, jestliže vyšší vojenský soud připisuje prohlášení vyššího vojenského prokurátora učiněnému při veřejném zasedání ve formě námitek proti rozhodnutí soudu prvního stupně o trestu takový rozhodující procesněprávní význam, jakoby šlo o překročení oprávnění odvolatele, který v zákonné lhůtě nenapadl výrok o trestu. Vyšší vojenský soud zřejmě přehlédl, že oprávnění prokurátora podle § 246 odst. 1 tr. ř. jsou daleko širší, než např. oprávnění poškozeného, který může rozsudek napadnout jen pro nesprávnost výroku o náhradě škody, přičemž ostatní nenapadené části rozsudku po uplynutí lhůty k podání odvolání všem ostatním oprávněným osobám nabývají právní moci a jsou vykonatelné.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že prokurátor podal odvolání proto, že soud prvního stupně neuložil obviněnému povinnost nahradit škodu, ačkoli potřebné předpoklady pro takové rozhodnutí byly splněny. Tímto odvoláním se tedy odvolatel domáhal takové změny, která by znamenala zhoršení postavení obviněného oproti stavu, jaký byl v době rozhodnutí soudu prvního stupně. Z toho vyplývá, že odvolání bylo podáno v neprospěch obviněného. Byla tedy splněna i tato další podmínka uvedená v § 259 odst. 4 tr. ř., čímž odpadlo jakékoli omezení uložit obviněnému přísnější trest nejen odvolacím soudem, ale i v novém řízení u soudu prvního stupně po zrušení rozsudku podle § 264 tr. ř. Pokud tedy vyšší vojenský soud vyslovil opačný názor, porušil tím zákon v ustanovení § 259 odst. 4 tr. ř.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud vyhověl stížnosti pro porušení zákona, nemohl však napadené usnesení zrušit, neboť stížnost byla sice generálním prokurátorem podána v neprospěch obviněného, avšak již po uplynutí lhůty uvedené v § 272 tr. ř.